

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКІЙ

## СКОРОТЕЧА.

(Сонгіє)

ПЕШТА.

Четвртакъ

20. Іануаріа. 1844.

Год. III.

## МОМЕДУХУ.

Пренни Душе и узлећи  
Къ плавомъ высу слободанъ!  
Гдѣ дркнуће харфе бруе  
Болшебственни тонови;  
Тамо тебе осмѣй шалѣ  
Фантазіе ласкаўый;  
Пренни, пренни дрзскій Душе!  
Хйтно спѣши, не касни! —

То є мѣсто, на комъ легло  
Ідеали избраше;  
Ту едемске све дивоте  
Небесности станую:  
Займично ій хармонія  
Обасипа полюбцы,  
На мекацке свое груди  
Претискуюћь съ усхитомъ.

Ха! та већи си тамо Душе!  
Цтерен дивише;  
Коло водећи гдѣ заплеће  
Лакомъ вѣшто ножицомъ;  
Юшти де почуй лѣпотнога  
Узъ фрулицу Цінтія;  
Саслушай му Душе, гласе  
Ечногъ грла саслушай!!

О! уехијенъ самъ признаешъ,  
Да имъ с' сравнил' не могу,  
Фіомеле складни тони  
— Ауроре вѣстница; —

Надвысую (свак' ће рећи)

Вабнимъ своимъ чаранѣмъ  
Умиљато шуштаюће  
Бландузіе Музіку.

Ту ми с' чешће бави Душе!  
Съ безазленымъ Музама,  
Милойке \*) ти утруђенномъ  
Любве ћ' свести санове:  
А кадъ опеть празне груди  
Тебе жудећ' уздану,  
Тад' се пренни слети доле  
Пѣсму кажи Анђелску!

Т. Р.

## СВЕКРОВАНЬ АЋИМА НАТЕЗАЛА.

(изъ Потисс'я Банатскогъ).

„Еси л' загрнуо віноградъ пріятель Аћиме?“ — „Бре заг'рнуо га ј Светий Нікола! (снегъ, мећава) видишъ шта люди раде! дай да навалимъ и я съ Богомъ; леба фала Богу има, а и віно башъ ніе скupo; болѣ нећу дочекати: та већи и Макси ј седамнаеста година човече! треба то женити. — Видишъ, како люди садъ млади умиру, педесетъ година, то ј већи старо; да видимъ баремъ за живота.“ — „Само еси л' се добро преправio; знашъ шта ј Свекрово!“ — „Та шта знамъ! за једну стотину дао самъ газди Андріји ньиву у залогу, а за другу дао самъ опеть другу узку ньиву.“ — „Пакъ оће л' ти быти доста?“ — „Да вишъ неће! мора ћу у-

\*) Грације.

зети и на репицу; имамъ два ланца на по-  
ле, пакъ шта Богъ дѣ! ты знашъ, каква є  
наша женитба!"

Тако преправанъ нашъ брат' Аѣмъ,  
каже при вечери: „Я жено идемъ Попи по  
письмо, а ты иди, те наѣти плаветны чакшира  
и кожува, да се и мы мало улюдимо, пакъ  
уутру зоромъ да идемо съ Богомъ.“ — То  
снаша Іконія єдва дочека; таки штркъ изъ  
куће у кућу: „Яо друѓо, дай ми твой ћуракъ,  
па да идемъ тражити девояка;“ а у другой  
кући: „Яо сладкій браца Аркадія, дай ми  
твой кожу, да идемо съ Богомъ, бы ћешъ  
и ты сазванъ.“ — Те тако єдва ѹ село заоде-  
не и пођу. — Младоженя напредъ кодъ ко-  
чияша подъ цвегомъ узіогунише као травка  
на мразу; острагъ у коли седе старіи на се-  
далици ћилимомъ заст'той. Путемъ се све  
о томъ разговара: како ћесе съ трошкомъ и-  
зыћи на край, и гдји бы се јошти новаца у-  
займило; а кадъ у село дођу, тути се поста-  
ве у галантеријо: єданъ криви шеширъ, дру-  
гій глади бркъ, а Свекрва у ћурку успія к'о  
што найболъ можъ. Ту се кодъ рода или  
кодъ познаника свраћа, и то є Провоћаджіја.  
Прво се пыта, пуштаю л' девойкама свато-  
ве, пакъ онда сви съ Провоћаджіомъ девой-  
кијој кући. Свекаръ и Свекрва, ма єдва се  
протурали, исподъ Іконе у зачелъ седају,  
еръ то єњино место; други се поређају око-  
ло астала, а Младоженя на крају седи  
подъ шеширомъ. Садъ улази Удатбени-  
ца, као што найболъ може, накићена; све  
старіе у руку, а съ млађима се у уста излю-  
би, пакъ одма наполъ изыће. Младоженя и-  
зыће такоћеръ за ньомъ у куйну, гдји га она  
већи чека; узме ю за руку, окрене є єданпутъ  
около себе, да види, ни ел' саката; потомъ  
се раставе, и съ обе стране одъ сродни,  
пытаю имаю л' волю? ако немаю, то одма  
Свекаръ исподъ ѯконе извлачише наполъ; ако  
ли пакъ младенцы имаю волю, онда излазе  
девоячке Старешине, и после првогъ разго-  
вора „ако буде суђено“ опетъ се пыта,  
шта Свекаръ иманя има, колико деце, да  
није Младоженя удовацъ? Ако є ово све по  
воли, текъ се онда починю између ньи по-  
годбе, овако:

„Е пріятелю сладкій!“ рекне девоячка  
мати; „ніе то тако, да ти дамъ одранѣно го-  
тово! то самъ я учила прести и везсти! учила  
богме прати и ткati! па ю и чисто као зла-  
то одержала! него деръ ты мени за то два-  
наестъ дуката на асталь! пакъ дедъ ты ме-  
ни кецелю одъ седамъ поола! Оцу и браћи  
јој чизме одъ пете до колена! Насти мојој  
у Т... (кїери удатој) мараму одъ сто лепы!  
Зету чизме одъ деветъ воринтій! — Па я ни  
самъ дужна ни твоє сватове ранити и пои-  
ти; него донес' деръ ты мени две овце, че-  
тиријакова віна, и половиначе ракіе! — П-  
јошти девойки руво болъ одъ болѣга; реклу  
одъ меріна; сукню одъ деліна; п; услугу  
одъ райцайка; мараму одъ свиле.“ — На о-  
во Свекаръ подуго поћути, пакъ найпосле-  
хъ! — — одуне; ал' несме кукавно ста-  
нѣ джепа да покаже; ёръ бы пріине слутнѣ  
опаке и плашљиве быле, да ње кодъ куће  
удо и жалостно, као што и єсте; но зажму-  
ри, па Пріи: „Не то Пріо сладка! но фала  
Господу Богу; могу є у свилу к'о сукно де-  
белу обући!“ — Ту є садъ погодба готова! —  
Прстенъ євршише, пакъ се и ябука пје, и по-  
піе толико віна и ракіе, да бы се двоица у-  
мѣreno оженити могла. — После три дана и-  
десе съ абайліјама и празнымъ джепомъ ку-  
ћи; ёръ што є понето 100 до 150 форинтій,  
то кое на асталь за дукате, кое за погоћене  
дарове, за віно, ракію и месо, што є о прсте-  
ну и ябуки потрошено, ље ни залогая оста-  
ло. — Садъ су одъ прстена до венчаніа Све-  
кру зелене бое дани; ёръ одъ тежке бриге,  
како бы се новца добыло, да се почето до-  
в'рши, морасте му се шаре на очи навлаче;  
а Чивуте видишъ свакій часъ у ово доба по-  
сели, па безъ душе, Бога, и човечности,  
које и сами верую, стострукимъ интересомъ  
овакимъ Несретникомъ узаймлюю на ра-  
ну, вуну, дуванъ и т. д. те тако и нашъ братъ  
Аѣмъ видећи прилику, узме и на оно, што  
никадъ ни посејно имао ќе. — Садъ се иде, те  
се будућој Сна и покупуе, што пре ќе, пакъ  
се онда одлази на уговоръ, и ту се фале до Бо-  
га, како є кодъ куће свашта добро и доста и  
найболъ будућности за удатбеницу; те тако  
се єдва скунатори и венчанъ, и сна се доведе.

Изирва є, као и свашта ново, и Снайша мила и угодна; но проју л' две три недеља, те се Свекру наоблаче слѣдства натоварены дугова; наравно прене плюсакъ срдитости на предметъ то проузрокуюї, Снайю. Свекаръ съ једне, Свекра и Девери съ друге стране: „Дед' крвицио! ради, кадъ си тако скупа!“ и оно, што сирота никадъ ће ни видила. — Ту су садъ псовке, клетве, и бой свакидашњи; „незна да ради! глуво, глудо, лѣно, и свашта, што се годь измыслити може; ёръ одъ туге и бриге незна, шта да се ради: иде пролеће! господаръ Аврамъ (Чивутинъ) бы ће првый ту, а нема ни леба, а камо ли новаца за дугъ; нъива є узаложена у заборавъ, Спая иште, Вармећа прети, а неволя незна куда ће одъ глади да утече; и тако ово се после све ломи на сиротой скупой Снай.

Д. А.

## ПОЖАРЪ НА ПРАИРИИ.

(съ Нѣмецкогъ).

Отправивши једну трупу Індіанаца до раздѣлка Троицорѣке, већь отъ неколико дана путь мой, правцемъ Сабинійскe рѣке продолжавао самъ. Два пріятеля, и петъ враћаюћисе изъ Тексаса Американца, сочиняваху мое сопутствено дружество. Земля коју предъосмо баше пунна грди пукотина, кое смо мы често на читаве милѣ облазити морали, докле смо ји прешли: и кадъ смо се у дубљину овы гротлоподобны провалія слазили, то смо једва што убаяћене воде налазили, коју и сами наши кони у найвећој нужди текъ, чити хтедоше. Ту дражамо мы, да ће намъ быволи за найотмѣнне ело послужити, но и преко свега, што смо самимъ сердцемъ те землѣ јздили, кудъ обично они у гуляма врве, опеть намъ се ни једанъ јединый указао ће. А и отъ друге дивачи, исто тако мало видити могосмо; ни ти баремъ жабе или зміе. Једно вече бы смо тако гладни и безъ мрве ране, да смо дуванъ и каше жвакати морали, и већь наумили, ако сутраданъ болѣ не продъемо, отъ коня намъ наши једнога заклати. Ту ноћь, исто

као да намъ се бѣда у пунонї мѣри навршила мораде, висмо ни спавати могли, но се до у заборавке скоро забавлясмо са различнимъ романтичкимъ повѣст'ма, о дивљацима, пустыняцима и растѣніјама, докле најдан-путъ я на найдалѣмъ хоризонту оно црвенкасто мастило не спази, кое обично, у овој непрегледимой пустолї, радъяню сунца предходи. — „Колико є саати?“ викнемъ я ужаснутъ, „ово време текъ тако брзо ће могло протећи.“ — „Сданъ є саатъ,“ отговори једанъ мой сопутникъ. — „Чудо,“ реко и приклонимъ уво мое земљи, ёръ самъ већь чисто зло предвидio, и чу само дуванъ ветрине, коя суви Праиріе траву разрываше. Примѣтимъ я и то, да и наши кони, некій осо-бытый немиръ показую; но помыслимъ, ни су ли куряке можда осетили, и свежемъ ји ближе ватри нашой. Одма за тимъ, најдан-путъ ветаръ ячи дуне; я опетъ послушамъ и съ ужасомъ чуемъ онай муклодальный хукъ, који є обычный и свойственный предитеча труса, или рулѣ (Рулѣфѣ) дивљи чопорова. Кони као и я примѣте опасность, и потр-гну съ ужаснымъ рзанѣмъ прitezаюће ји пайване. — „На ноге,“ викнемъ я одма, „на ноге вы браћо; ни часть ни по да не почасимо. Седлайте конѣ ваше, животъ намъ є до-тле. Праиріа сва є у пламену, и овимъ ће правцемъ рупити быволи.“ — Сви се живо дигну, али ћутаюћи. Свакій почувствова у каквој се опасности находи. Нема ти ту раз-говара, но бежи безъ главе. Пре нег' ми-нутъ, конѣ оседласмо и подъ спущеннымъ уздцицама закорачисмо ји, пакъ пустисмо преко Праиріе, нека иду са свимъ по нью-вомъ нагону (Instinkt) кудъ хоће. Тако смо мы отъ прилике, у протекнутомъ съ једногъ са-ата трчанију безобзира бегали, но та хитри чиняшесенама, данасъ неће спаси, ёръ већь осетисмо да се земља за нама потреса, као да јо растоптавао тысућама тысуће коныта. Одма научуемо мы и дальњи рукањи бывола, помешано съ прозскрждњаваюћимъ урланѣмъ панੋера. Воздухъ баше тежакъ и загушљивъ, и пламени већь долизаваху на по хоризонта. Бронога различна животна, већь летише предъ нама. Мы видисмо мимо нась, сва-



когъ рода дивлячъ како пропречава. Ланыи (*Damhirsch*) и срне рыйлаху меду панөерима и медъ куряцым, лоси (*Elenthiere*) и антілони, како исте стреле пролетаху, и то овде то онде, у множини мешашесе већь тако-дерь и по кои быволъ, или клюсе. Врућина растяше свакога тренућа, и дыянѣ быша намъ тежко; а медутимъ наступаше рыка све поближе за нама.

Свакогъ магновенія слушасмо мы тако страшно хуктанѣ, и тако прозскржњава ѿ ѿрыку, да намъ коны у средъ ныногъ бояз-ногъ трчаня дрктаюћи сташе. Ал' текъ свогъ имъ сачуваня нагонъ брзо страхъ надвлада, те изнова далъ муцу као бесомучни. Громада тежки и манѣ брзи животиня поче намъ већь у страшной помами, съ громећимъ хуј-нѣмъ указыватисе. Быволи и коны дивљи у једно сбіени сочиняваху једну црну ордию, више миља у ширину и дужину прекрылава-юћу. Отъ ужасне ове труппе коя само юшти съ две милѣ иза настъ быша, хоризонтъ се чисто већь помрачи. Наши коны далъ не могоше. У овомъ магновенію Г. Ст. јданъ вештый ловацъ, кои є већь више путій смири у очи гледао, и когъ кадъ смо мы садъ у прилики овой погледали, спазилисмо ону крепость у изгледу и погледу нѣговомъ, кою у таковимъ обстоятельствама само навычай и уродъена срчаност (*Energie*) подае. Овай велимъ ловацъ, крепкимъ и заповедаюћимъ гласомъ нама „слазте,“ — викне, „двоица некъ пазе на конѣ. Свлачте ваше кошуљ и све што се брзо зажиже. Таки, таки; јданъ секундъ само дангубе живота настъ одма стати може.“ — Съ овимъ речма зажеже онъ опаливши пиштоль, парче труди, съ којомъ затимъ, омутъ суве траве оманувши рукомъ дватрипутъ распламти. На овай пламенъ баца онъ кошуљ наше и убрuse, и мы на нѣгову речь, у найвећой журби латисмо чупати траву Праиріе колико смо годь више изподъ ветра могли, и докле смо понешто отъ ове и отъ быволске осушене торине на ватру бацали, юшти не бяху три минута прошла, а ватра се надалеко светлећи разбухти. Громада бежећи бывола и коня приспѣ медутимъ настъ каква силовита лавина бурно хук-

таюћи; и кадъ ватру нашу предъ собомъ о- пазе отъ беснила и страха зарычу, одапрусе и сгромадно сбю, но безъ да су ныовъ пра- ваћь по надежди нашей изменули, и на стра- ту заоцијалисе. Ныови се чопори смоташе и све већма къ нама тискашесе, и мы имъ ро- гове већь разпознавасмо, ныне ноге, а и бе- лу пену коя преко ныни груди низтицаше. Све ясніи быаху намъ тыи громадни образи, и на неколико текъ стотина десетостопника (*Yuthen*) разделявасмо се. Страовита помысалъ быаше, подъ копыте и подъ папке пасти о- вымъ грдобама, кое све ближе и ближе хи- лядама хиляда къ нама приступаше.

Најданпуть груну јданъ крепкій тресакъ у высъ; Г. С. у найопасніемъ тренутку за настъ, хити у ватру десивиши юшти кодъ настъ напитакъ, стакло пуче и высоко горе пламенъ узвіори; а земля се напрасно, отъ некога силногъ покрета дркти чиняше, и я види, како се найпередни быволи и са ны- ма цела руля мимокось окрену, и отекака преко Праиріе. Множина стрвина (*Kadawer*) отъ уморны животиня кое су они погибли при хитромъ окрету, или што заръ ове напрасито ускорено бежање соподнети не быше у станю, трагъ нынъ означава. Већь и стра- жни — нахрунише за предни быволи, и зато смо цело време мы пару у нама заптили, и свакогъ тренућа, и найманѣ колебање ужа- сне громаде, на настъ управљено быти мы-слисмо. — Тако прве опасности курталишемо- се, ал' юшти јдана садъ намъ є грозила. Тра- юћу овомъ нашемъ задржаваню, кое намъ є поменута сцена проузроковала, пожаръ є већь съ голјатски кораци къ нама пројорио. Цела Праиріа у пламену предъ нама стаяше, и съ бразинномъ ветра, жеравица настъ є посыпала. Садъ у седла живо поскачемо, и наши пари- ни, кои су медутимъ малко оданули, у ны- овомъ природномъ нагону нагну за быволи. То є было страве самртне бежање. Пожаръ настъ гоняше съ корака у коракъ, и немало по петама лизаше настъ ништожеће нѣгово бе- свило. И да тако исто великай опасности већь јданпуть умакнули нисмо, то намъ садъ за ову, — срдца и свободе наше не бы до- тегнуло. Я тврдо веруемъ, да бы су се гди-

кои в борбе манули, и судини себе, свободно у наручя вргли. Веъ смо скоро стигли были стражный край бывола, кадъ видисмо, да напрасно части єдне отъ громаде неста. Они су хилядама летили у дубоку єдну провалю. То бише єдинита зрака наше наше; тамо смо се мы и избавили. Но та провалю юшти за єдну милю баше отдалъна, и пожаръ нась веъ обузе своимъ засопльи, вымъ дымомъ. Да намъ та провала, гробъ быти могаше, то в права истина, ал' она биша и єдно єдито, кое нась є могућнимъ начиномъ избавити могло. Мы юй поитамо што се болѣ могло. Исподребенице коня наши, крвлю су лопиле отъ тежкога нашегь мамузана; веъ єданпутъ даде Богъ те тамо стигосмо. Нитко отъ нась измерити не може провале дубљину, но бы намъ о главу, те се юшти єданпутъ зауктисмо, и конъ намъ за быволи кои су у бесомучной брзости стрмомъ скакали, суновратъ стрмекну. Како намъ се управъ ово све случило я непамтимъ; ћрь чимъ самъ се стропоштао онесвесну самъ. А кадъ самъ се опетъ освестio, джао самъ съ моимъ конфъ на мртви быволи. Пре свега самъ дружество потражio, кое такодъръ нје врло угрувано было, пакъ и сами нынни конъ, видъахусе као да су стрмекъ (*Sturz*) тай веъ прекужили. Друга ми є мысаль была, колико бы отъ прилике могла быти дубока ова разсѣлина. Гледнемъ горе и видимъ, да є найманѣ за педесетъ стопа, овршина Праиріе надамномъ. Што смо мы тадъ тай у провалю скокъ нашъ преживили, то имамо быволима само захвалити, кои су се раздрузгани и егрувани лежећи єданъ ћръ другога, више стопа у высъ наслагали, и паданѣ наше тако прекратили. Мы смо одма познали да є већа часть бегаюћи овы животиня, мало далѣ подъ другимъ разсѣлине дуваромъ на єдно оманѣ стрменито место узпузыла, и чиняше намъ се, као да є само предна часть нынне громаде, низрыненѣмъ (*Sturz*) тымъ мртва остала, а проче пакъ као и мы, стрмекнувши на угибна тѣла, да су невредиме путъ свой продужиле. Јошти мы осећа смо да се земля подъ нивојимъ копытама тресе, и изъ тога заклю-

чи смо, да она свой сугребъ у реченой онай брзини чиняше, и да сва опасность юшти престала нје. Ветаръ силно дуне, и пламенъ намъ у утору провале сагна. Мало попакъ, преко узкогъ ове зяла на єдноме месту, пожаръ се претури, те разорене и на овой стране садъ започне, кои є на онай — скоро сва веъ расѣнія и траве смазао, сва животна разагнао и поубіјао. По некомъ времену, кадъ смо видли да пожаръ не може у нашъ заклонъ ући, чисто нову дрзость добијемо, и наше парипе, преко мртви бывола на празно єдно место отведемо, гди и ватру одма наложимо и приставимо наилепша парчета отъ младогъ єдногъ бывола кувати. Тако за два дана останемо у той провали, докле бы се Праиріа мало оладила, и мы сами щто опоравили, а и наши конъи окрепили. Другогъ дана чусмо грмљавину, коя є сигурно предназначение новога оркана, когъ неминуемый пратиоцъ кишица, отъ сваке опасности пожара, сигурностъ приноси. Трећегъ дана за тимъ узмемо мы опетъ путъ предасе, и кадъ найпосле на єдну свѣжу и протегнуту здравицу \*) стигнемо, то видимо єдну шарену, по претрпленнымъ страотама, заиста срдцедирајућу сцену предъ нама. Хилядама хиляде лежаху у гулјама и у гомилама по земљи разсуга свакогъ рода животна, и нѣка лизаху смалаксале уде тѣла свога, нѣка опетъ и безъ да устаю, подизаху найлакъ главу свою горе, да бы траву око себе растућу попасла. То биша права Райска сцена; вуци и панеери лежали су меду антлопи и медъ ћеленима, а медведи, конъи, и быволи наредъвали су се густо єданъ поредъ другогъ, немажући ни найманѣ владе макнутисе.

Слѣдуюће ноћи падне плаовита киша коя худна животна разгали. Одма у юту види смо мы како се на све стране антлопи, и ћелени разлазе, и таки намъ ново урланѣ ојави, да су се и непріятельи ныјови, панеери и вуци на ноге дигнули. Быволи и конъи бијаху се такодъръ у гулѣ и ћргеле скупили,

\*) Здравица; не означуе само пуну чашу вина; но и землю неорану, ил' отъ чега другогъ не узколебану.



и текъ само єдинствене зверке врзлесусе тамо ѿмо око нась наблизо, докле су юшти у дальни почивале велике громаде.

II.

## СЫНЪ БАНКРОТА.

(отъ Missa Скелтона).

Свакій, кои годь Mr. Кутберта, богатогъ овогъ у Лондону терговца познаваше, мораose нѣговомъ тако нагломъ и изненадномъ банкротираню весма чудити. У Протоколама нѣговима свакояки су се недостатцы нализали, но тому є невѣрностѣ Рачуноводителя нѣговогъ правый узрокъ быво. Mr. Кутбертъ быаше истина єданъ честный и искренний мужъ, ал' у своимъ дѣлама онъ є быво неискусанъ и ненавикнутъ. Сви нѣгови заимодавцы согласили сусе были, да га отъ банкротыраня у кое є обманителнымъ начиномъ пао освободе, само єданъ единцый отъ ныи на сву ныюву молбу тому се приволети нехотяше: него юшти што горе, за осветити му се сбогъ претерпѣне свое штете, бацы Mr. Кутберта, кога є преће као искренногъ свогъ пристяля весма почитовао и цѣніо, у незагладиму срамоту. Немилостивый овай заимодавацъ зваосе Вілліамъ Десборужъ.

Mr. Кутбертъ садъ сваке чести лишенъ у великой срамоти заоставши више крадомъ удалисе изъ свогъ отечества са својомъ супругомъ и са єдинцемъ, кои є већи у юношескій возрастъ ступио быво. После две године непрестано велику срамоте на сердцу болю и тежку за домомъ и домовиномъ тугу и печаль чувствуји несретный Mr. Кутбертъ смертно разболесе и рано съ овогъ свѣта преселисе на другій, за нымъ наскоро и супруга му воспослѣдуе. На самомъ ныювомъ мрачномъ гробу закунесе єдинацъ ныювъ Дужла Кутбертъ, да ће све сile свогъ житоа напрегнути, пакъ и сво дѣјство свога весма изображеногъ духа на то жертвовати, да се Упропастителю свои мили и найлюбезни родителя отмasti.

Дужла є по смерти свои родителя наследио отъ свое матере мало єдно иманѣ, и на матерь свою, коя є была превећи лепа, ли-

чи, ие онъ є такођеръ лепотомъ ангелу подобномъ украшенъ быво. Совершена размѣрка нѣговогъ лика и на нѣму находећисе чертій тако є соотвѣтствовала нѣговой неизказанной пріятности и найвећимъ духа дарованіям; да свакій, кои га є видіо, мораose нѣговой красоти дивити, а кои га є познашао, морао га є возлюбити. Дужла се дакле после заклетве свое наскоро поврати у Енглеску, гди му, како у Лондонъ доће, первый посао буде, да потражи Віллама Десборужа. Када га наће, то га ће найпріобрѣтніји простосердіемъ, и особитымъ вовѣреніемъ о помене оногъ пріятелства, кое є не давно обе породице ныюве тако тѣсно соожавало, кому прекоего сожалѣваше и о оной штети, коју є Десборужъ сбогъ банкротираня нѣговогъ отца морао да претерпи, пакъ му юшти и препоручи свое услуге, съ коима бы као Рачуноводитель у нѣговой Канцелларіи, колико му годь више возможно буде трудећисе, исту претерпѣну штету ма и у верло малымъ степен'ма. жельно и радо надокнаћивао. Вілламъ Десборужъ ово отъ Дужла чувши, одма га у свою Канцелларію за Рачуноводителя пріятельски пріими, и кадъ се о смерти Mr. Кутберта и нѣгове супруге извѣсти, колико є спроћу ныи немилостиванъ, и колико є у пословы вѣшти и искусанъ быво, ипакъ га ова вѣсть ніе проманила, да му ніе у сердцу нѣговомъ гриженѣ совѣсти прозрковала. Осимъ тога судба му се непрестанно среднѣ осмињавала, и тако благостояниe нѣгово већи є на повысокій степенъ попелосе было, кое благостояниe да бы се юшти правомъ срећомъ увѣничало, быво є отацъ красны двоје дѣце, кое є са свакомъ любовио нѣжно себи приг'рльвивао. Нешто у тихогласномъ до сердца пробијаћемъ овогъ безъ отца и матере младића краснорѣчию чисто непонятно даде Десборужу поводъ, да садъ помысли на свое двоје дѣце, и почне о Дужлу као једномъ сирочету соболѣзвновати. Осимъ овога юшти помысли онъ и на оно немилостиво са сиромашнимъ нѣговимъ отцемъ поступаћи, кои сирома ніе сердцемъ неваљајо быво, да другога превари и у штету бацы, него нѣгова є неискусна глава свему крива

была; пакъ юшть кадъ помысли, да є онъ правый узрокъ онако ране нѣгове и супруге му смерти, чисто се у себи згрози, и заключи, да све ове претрилѣне штете и немилосердна поступаня са благодѣяніяма сыну ны- овомъ у будуће указываюћимъ заглади.

(продужићесе.)

### ЕЗЫКОСЛОВНА ПЫТАНИЯ.

1. Глагольи, кои се на ивати окончаваю, како у садашнѣмъ времену имаю: и вамъ или уемъ?

2. Има ли свако прилагателно име два вида: кореный и образованый, као: лепъ, лепый; бео, белый; добаръ, добрый? — Ели овай образуюћи знакъ кодъ свио прилагателны једнакъ? — и треба ли између корены и образованы прилаг. у употребљаваню разлику правити?

3. Има ли гласно писме ону исту силу у смотренију сливана съ безгласнимъ, којо има ово у обзиру споявана съ онымъ?

4. Којегъ се основа они Списательни држе, кои једнакогъ рода речи, кое по једномъ образцу иду, различито скланяю, као: правилима, нарѣчіјама?

П. Нинковић.

### ДОПИСЪ.

Изъ Сегедина, на свето Богоявление. Данасъ су овде кодъ насъ уполь деветъ саѣтій пре полдне сва звона у нашої Церкви зазуила, и свакогъ Православногъ Сербина звукомъ своимъ у Храмъ на Божествену Службу позвала. За тиљиј часъ старо и младо похіти, и сви се соберу. Кадъ се Божествена Служба започне, украшена буде торжественость са пущанѣмъ топова, и пущанѣмъ једне кумпаније војника отъ Мађарске Регименте Португалъ. После оконченије Божественне Лутургіје развиоје баряци (литіј), и цѣло народъ у найлепшемъ реду велегласно, сложно, красно појоћи и Непостижимогъ Творца славећи присиљ на Тиссу рѣку, која є ледомъ сасвимъ покривена, гдје су при Освѧщенију Воде пущали топови и војници; отдаване су молитве за Благоутробногъ нашегъ Монарха, цѣло војниство, за общевозлюбленногъ нашегъ Архиепископа и Митрополита и за цѣло Православно Христијанство. За цѣло ово време не само су Наша звона звонила, него и Римокатоличка. — При овомъ велелѣпномъ торжеству

милина є было видити, како є младежъ изъ сви осамъ школа у красномъ реду мирно и скромно шествовало; милина є видити было, да готово ни једна душа овдашињи житеља нашегъ вѣронсповѣданіја изостала нје; сви су на великомъ овомъ светогъ Богоявленија торжеству присутствовали: а и како не бы, кадъ имамо мудрогъ, и ревнивогъ нашегъ Свештеника, који заиста неусипнији трудъ положе, да стадо свое у свакомъ доброчинију, свакој скромности и смиренности, у свакој спрама Бога, Благоутробногъ нашегъ Цара Фердинанда и Старин покорности и страхопочитаніју руководи. Богъ всемилостивији да га много лѣта нама на славу и радостъ поживи. — Православно, добро и сложно Общество наше за знакъ благодарности свое опредѣлило є свакомъ војнику холбу вина и фунту меса.

(сообщава Л.)

### ШКОЛСКЕ ВѢСТИ.

Отъ стране Кр. Верховногъ Народны наши Школа Надзирателства дає се на знанѣ, да є Учительска Штапција у Банату у мѣсту Меленцы упразнѣна: — Свакиј дакле отъ совершены Препарата или Учителя, који ю получити жели, имаје найдуже до послѣднѣгъ Февруаріја тек. лѣта съ писменымъ прошенијемъ и нужднимъ доказателствама кодъ Кр. Верховногъ Народны наши Школа Надзирателства, или кодъ Плем. Общества Меленачкогъ прїявити.

Православно Сербско Общество С. Андрејско, као годь што є у свако време свою спрама Церкве и Школе ревностъ засведочило, и са знаменитыма Фундацијама снабђено, тако є и лајне учинило, пакъ и ове године твердо намѣрава на умноженіе нашегъ Школскогъ Фонда два Бала дати. — Нека му Богъ Небесный подкрѣпи свето ово нѣгово намѣреніе своимъ Божијимъ благословомъ — и дарује, да бы и друга Православна наша Общества овомъ лепомъ и сваке похвале достойнъмъ примѣру, као и овомъ отмѣнномъ родолюбију слѣдовала, и на Олтаръ воспитаніја и изображеніја Юности наше щедру жертву приносити усердствовала. Овако-вимъ бо само средствомъ моћи ћемосе возвысити, у Литератури напредовати, и нашъ Родъ съ другима изображеніјами Народнима успоредити.

### МАШИНА.

Еданъ Французскій Пословател изнашао є једну такову машину, съ којомъ једанъ човекъ за данъ 40 до 50 паріј изрядны ципела отъ сваке форме готовити може. У Паризу є рачунъ учинићи, да отъ 35 мілліона душа, које у Французской обитаваю, иње на 20 мілліона



никакове ципеле не носе сбогъ тога, што су врло скучне. Ако се дакле са изнаћеномъ овомъ маштномъ и даље свакиј данъ ципеле управе, то ћеду сви Французи моћи себи ципеле, и то јевтино прибавити. Али ипакъ на ущербъ Шустерима.

### (ГЛАВА ТРЕБА И У КРАЋИ).

Еданъ страноземацъ, кога споляшињи видъ издаваше, да є Мужъ изображенъ, и да є Чиновникъ, недавно дође у Парисъ, и поведе у њему једанъ занатъ, који се отъ други заната сасвимъ разликоваше. Онъ пришавши у Парисъ дође у найотмѣни гостилиникъ, где показавши свой пасошъ, у коме є стояло, да є Благородникъ, узме са сокака једну богато украсену собу, и каже да ћесе ићколико дана поради ићкогъ посла у Парису бавити, пакъ запытавши шта ће соба коштовасти, таки извади новце и напредъ ю исплати. — Истий данъ доста доцканъ у вече истий помодарни Благородникъ дође на конакъ; но ушавши у собу не легне отма, него остане на ногама на опрезу; и кадъ онъ око ишко доба ноћу, када су се свуда већ сладкоме сну предали били, и по улицама скоро више никога видити было ніе, зачуе једанъ умиљни, ићку њему пѣваюћи, и њему познатый гласъ, то онда таки покупи најболѣ ствари, кое є годь нашао био, и све једну по једну почне јї на ужету крозъ прозоръ доле спуштати своме содругу, кој и јї опетъ берже болѣ на сигурно мѣсто по односи. Сутра данъ зоромъ устане, и предавши Вратару отъ себе клечеве берзо изъ гостилиника олади, нити се више у љуби поврати. — Послѣ овогъ догађаја наскоцро јошти и у други петъ гостилиника на истий начинъ учинијесе овакове краће, кое є истий Благородникъ до сетљивомъ својомъ главомъ извершио. Полиција покрадене ствари истина изнађе, али Крадљивцима никаку у трагъ јући немогаше.

### СМЪСИЦЕ.

У време светкованја овогодишњи Божићни Празника и премнога є у Пешти дивачи потрошено. Самъ є Францъ Райхардъ, кој са самомъ дивачи тргуе, прођао на 1390 комадај зецева (свакиј комадъ по 1 фор., и 15 кр. до 1 фор. и 30 кр.), 78 яребица, 24 фазана, 6 с'рна, 4½ елена, 2 дивља свиньчета: а колико су

окрестни житељи, који сваке седмице по двапутъ ће Пештанскіј плацъ и питоме живине и дивачи по путу кола доносе, отъ свое робе продали, заниста дуго било требало рачунити, докъ бы се све изброяло и у једанъ збиръ учинило.

Пештанскій Мађарскій Листъ „Меркуръ“ јављају љамъ, да є Г. Пфендеръ, кој є фабріку за пера, којима се пише, и за црвений восакъ (печатъ) подигаје недавно већи и другу за приуготовљивање дрвены куће Фабріку завео, коя већи увекико и ради: јербо у њој 24 душе осимъ други кутије, сваке седмице и 4000 кутија за твердій Енглезскій Шувіксъ сготовљавају.

Енглезске војенне лађе скупа износе сада на 60 лађиј, између коихъ налазије 98 линејни лађиј, 102 фрегатте, 172 корветта, бриггада и шоонера и 111 миноуборода.

### НАЗНАЧЕНИЈА.

У Шпиталнима Реда Милосердногъ (Мартијанскога) у Аустријскимъ Државама лечили су се приранјивали отъ 1. Ноемврија 1842. до последњег Октомврија 1843. год. безъ разлике вѣронеповѣданіја на 21,932 душе, и то 21,580 мужски, а 354 женски између коихъ је и 225 Греческогъ, 1901. Протестантскогъ и 246 Јеврејскогъ закона било. Отъ свију овога болестника оздравили су 20,078, а во вѣчност пресејли 1854 душе.

Еданъ Крайнацъ Баррага, рођенъ у Крајини, и садашњи Миссионеръ у Америци, списао је Крајинску језику, и у Любљану, да се код Јосифа Елаџника печата, послao, отъ кога су Католици већи више комадај у Америку послани.

Изъ Градца Аустријскій восточній Листъ јавља да су Љекари у свеобщотој болници парајући премијуму отъ све болести једну Служавку, која є имала 25 година, нашла сердце и слезину на десној страни, жигерицу на левој. Заниста једанъ прередкіј, предијавни и преизрядни случај!

Скоротечка излази у седмици 2 путу, Четверкомъ и Недельјомъ; цена му є како за овдашић тако и за страже. Предчисленике за полъ године 4 фор. у сребру. Предчислитисе може на свакој ц. кр. пошти, и у Пешти кодъ Извдавателя, у Бедемской улицы (Bastei Gasse Nro. 349.)

Извдаватель Димитрий Јовановићъ.

У ПЕШТИ словома Баймоловымъ.